

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник голови Приймальної комісії
проректор з науково-педагогічної роботи
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна
_____ Олександр ГОЛОВКО
«_____» _____ 2025 року

ПРОГРАМА
вступного іспиту до аспірантури
для вступу на навчання на основі освітнього ступеня магістра
(освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)
для здобуття ступеня доктора філософії (PhD)
галузі знань А Освіта
зі спеціальності А1 Освітні науки
(освітньо-наукова програма «Освітні, педагогічні науки»)

Харків – 2025

[illegible]

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

2201-48 від 27.03.2025

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступне випробування до аспірантури зі спеціальності А1 Освітні науки на освітній ступінь «доктор філософії» (PhD) у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна проводиться у формі вступного іспиту. Програму вступного іспиту складено з урахуванням Постанови КМ України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», програми рівня вищої освіти магістра зі спеціальності А1 Освітні науки, правил прийому до Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна в 2025 році. Програма вступного іспиту включає такі рубрики: зміст фахового іспиту; орієнтовані питання до іспиту; список рекомендованої літератури; опис процедури складання іспиту.

Програму складено в обсязі програми вищої освіти магістра зі спеціальності А1 Освітні науки. Програмою вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності передбачено виявлення володіння абітурієнтами: знаннями про зміст нормативних документів у галузі освіти, досягнення сучасної світової педагогічної теорії та практики, надбання видатних українських педагогів у світлі багатовікових національних педагогічних традицій, сучасні педагогічні концепції, основні тенденції розвитку освіти в епоху цифровізації суспільства, базові педагогічні категорії в контексті їх генези, теорію навчання і виховання; традиційними й інноваційними педагогічними технологіями та методами науково-педагогічних досліджень; уміннями застосовувати засвоєні знання на практиці. Зазначена програма охоплює такі розділи педагогічної науки: загальні засади педагогіки, історія педагогіки, порівняльна педагогіка, дидактика, теорія і методика виховання, менеджмент в освіті.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Загальні засади педагогіки

Педагогіка як наука, її об'єкт, предмет і завдання. Основні етапи розвитку педагогіки (донауковий, етап виникнення перших концепцій виховання і освіти, етап розвитку педагогіки як науки). Сучасні педагогічні концепції, тенденції розвитку педагогіки. Основні категорії педагогіки. Структура педагогічної науки та її зв'язок з іншими науками. Педагогічний процес як система й цілісне явище. Етапи та закономірності педагогічного процесу.

Основні фактори розвитку особистості. Вікові етапи в розвитку особистості.

Структура освіти України, основні типи закладів освіти. Нормативні документи в галузі вітчизняної освіти. Інновації в освіті.

Наукові дослідження як шлях розв'язання педагогічних проблем. Етапи проведення педагогічного дослідження. Методологія та методи науково-педагогічних досліджень. Оформлення результатів дослідження. Документація дослідження.

Історія педагогіки

Виховання, освіта й зародження педагогічної думки в первісному суспільстві. Проблеми виховання у філософських ученнях Стародавньої Греції (Сократ, Платон, Аристотель, Демокрит). Римські філософи й педагоги про виховання та освіту (Сенека, Цицерон, Плутарх, Квінтіліан). Розвиток освіти та педагогічної думки в добу Середньовіччя. Виникнення університетів. Розвиток освіти та педагогічної думки в епоху Відродження та Реформації. Дидактична система Я. А. Коменського. Розвиток освіти та педагогічної думки в Західній Європі кінця XVII – XIX ст. Педагогічні ідеї Дж. Локка. Теорія «вільного виховання» Ж.-Ж. Руссо. Теорія елементарної освіти І. Г. Песталоцці. Теорія «виховуючого навчання» Й. Ф. Гербарта. Ідеї розвиваючого навчання в педагогічній спадщині Ф. А. Дістервега.

Реформаторська педагогіка в першій половині XX ст. Гуманістичні засади освіти і виховання М. Монтесорі. Навчання та виховання за традиціями вальдорфської школи Р. Штайнера. Експериментальні школи США (У. Кілпатрік і метод проєктів, Е. Паркхерст і Дальтон-план тощо). Основні тенденції розвитку освіти та педагогічної думки в країнах Західної Європи та США у XX – на початку XXI ст.

Українська народна педагогіка – джерело наукової педагогіки. Школа та педагогіка Київської Русі, традиційні засади виховання дітей, зміст та організація навчання. Києво-Печерський монастир – центр давньоруської освіти. Роль Ярослава Мудрого в поширенні освіти в Україні-Руси. Освіта і педагогічна наука в епоху українського Відродження (XVI– перша половина XVIII ст.).

Виникнення братських шкіл. Козацька педагогіка. Реформування української школи: колегії, академії, університети. Розвиток освіти й педагогічної думки в Україні в XVII ст. Ідея народності та природовідповідності виховання Г. Сковороди. Педагогічні погляди І. Я. Франка. Внесок С. Русової у розвиток української педагогіки. Головні тенденції розвитку освіти та педагогічної думки України в XIX – на початку XX ст. Педагогічна система К. Д. Ушинського (ідея гармонійного розвитку, роль праці у вихованні людини, ідея національного виховання). Національна освіта в Україні в 20-ті роки XX ст. Стан розвитку освіти та педагогіки України в 30-80-і роки XX ст. Педагогічна система А. С. Макаренка та її вплив на розвиток педагогічної науки. Педагогічна спадщина В. О. Сухомлинського та її значення для розвитку сучасної школи. Педагогіка в період становлення незалежності України. Освіта та педагогіка сучасного етапу духовного, національного відродження.

Порівняльна педагогіка

Порівняльна педагогіка як галузь наукових знань. Предмет порівняльної педагогіки, завдання та методи дослідження. Методологія педагогічної компаративістики.

Методологічні підходи в порівняльній педагогіці (амбівалентний, комплексний, гуманістичний, історичний, культурологічний, етнопсихологічний, аксіологічний, цивілізаційний).

Соціально-економічні, соціально-політичні, культурно-освітні чинники розвитку сучасної освіти. Сучасний стан та перспективи розвитку освітніх систем у провідних розвинутих країнах світу (США, Велика Британія, Німеччина, Франція, Японія) та України. Західні моделі організації й управління освітніми системами (централізація й децентралізація)

Модернізація освітніх систем у розвинених країнах світу. Провідні тенденції реформування сучасних світових систем освіти. Особливості реформування середньої базової освіти. Тенденції розвитку вищої освіти. Приватні заклади в сучасних освітніх системах Заходу. Провідні моделі навчання обдарованих здобувачів освіти. Неперервна (безперервна) освіта, освіта дорослих. Тенденції диференціації, стандартизації освіти. Особливості диференціації освітнього процесу в школах США, Великої Британії, ФРН, Франції, Японії та України. Диверсифікації освітніх послуг у розвинених країнах світу та в Україні. Проблеми ефективності та якості освіти. Моделі визначення якості освіти. Система контролю й оцінки знань у світовій освіті.

Вища освіта в зарубіжних країнах, організація діяльності ЗВО розвинених країн світу, зміст та форми навчання.

Соціалізація людини в системі освіти. Виховні цінності у провідних країнах світу.

Дидактика

Поняття дидактики, її предмет та функції. Основні категорії дидактики. Методологія процесу навчання. Основні функції навчання: освітня, виховна, розвивальна. Принципи організації процесу навчання у закладі освіти. Співвідношення теорії та практики в процесі навчання. Структура процесу навчання.

Мета, завдання, зміст освіти. Тенденції розвитку й удосконалення змісту освіти. Поняття форми організації навчання. Класно-урочна система навчання. Лекційно-семінарська система навчання. Модульно-розвивальна система навчання. Позаурочні форми навчання.

Зв'язок дидактики з конкретними методиками. Поняття методів навчання. Принципи класифікації методів навчання. Характеристика методів навчання, умови ефективності їх застосування. Критерії вибору методів навчання. Поняття змісту освіти та його основні значення.

Навчальна програма й навчальний план як схематичні проекти змісту вищої освіти. Міжпредметна координація у процесі навчання. Умови оптимізації побудови навчальних планів і програм.

Суть поняття «технології навчання» та історія його виникнення. Інноваційні технології навчання. Ігрові навчальні технології. Особливості ситуаційного навчання. Інформаційно-комунікативні технології. Цифрові технології.

Суть педагогічного контролю. Оцінка результатів навчання здобувачів освіти. Види та функції педагогічного контролю. Принципи педагогічного контролю. Форми та методи оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

Теорія та методика виховання

Суть виховання, його мета та структура. Принципи виховання, їх класифікація. Методи, прийоми, засоби виховання. Напрями та організаційні форми виховної роботи в закладах загальної середньої та вищої освіти.

Педагогічні основи виховання в учнівському колективі. Родинне виховання особистості. Позакласне та позашкільне виховання. Методика роботи класного керівника.

Основні напрями виховання студентської молоді. Методика роботи наставника студентської групи. Формування студентського колективу. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої школи. Виховний простір закладу вищої освіти.

Методика вивчення особистості та колективу. Формування лідерських якостей учнів та студентів. Реалізація процесу самовиховання особистості. Програма самовиховання.

Менеджмент в освіті

Суть та специфіка менеджменту в освіті. Керівник як менеджер. Заклад освіти як педагогічна система та об'єкт управління. Мета, задачі, закономірності та принципи управління закладом освіти. Класифікація функцій управління. Проблема вдосконалення управлінської діяльності.

Зміст та функції професійної діяльності педагога-менеджера в закладі освіти. Майстерність побудови педагогічної взаємодії. Стили педагогічної взаємодії та педагогічного спілкування. Педагогічна майстерність та шляхи її формування.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

1. Визначте суть педагогіки та її основні завдання.
2. Назвіть та схарактеризуйте основні педагогічні категорії.
3. Розкрийте, з якими науками пов'язана педагогіка, у чому проявляються ці зв'язки.
4. Проаналізуйте основні закономірності та протиріччя педагогічного процесу.
5. Які структурні складники включає педагогічний процес? Як забезпечити його цілісність?
6. Як проводити наукове дослідження педагогічних явищ та процесів? За якими етапами?
7. Наведіть класифікацію методів науково-педагогічних досліджень.
8. Що таке педагогічний експеримент? Визначте основні вимоги до його проведення?
9. Що являє собою розвиток особистості? Які основні фактори забезпечують цей розвиток?
10. Проаналізуйте особливості роботи зі здобувачами різного віку.

11. Розкрийте значення педагогічної спадщини А. Я. Коменського, Ж.-Ж. Руссо, Й. Г. Песталоцці.
12. Схарактеризуйте ідеї «виховуючого навчання» Й. Ф. Гербарта та розвивального навчання Ф. А. Дістервега.
13. Проаналізуйте роль братських шкіл України у XV–XVIII ст. у розвитку національної освіти.
14. Визначте основні ідеї української родинної педагогіки.
15. Виділіть та проаналізуйте основні шляхи використання надбань народної педагогіки у вихованні особистості в сучасному закладі освіти.
16. Розкрийте внесок А. С. Макаренка в педагогічну теорію та практику.
17. Схарактеризуйте основні педагогічні доробки В. О. Сухомлинського та можливості їх творчого використання в сучасних закладах освіти.
18. Визначте суть, мету та завдання порівняльної педагогіки, її місце в структурі педагогічної науки. Назвіть основні напрями порівняльних досліджень.
19. Постановка проблеми наукового дослідження в галузі порівняльної педагогіки.
20. Які методи використовуються в порівняльно-педагогічних дослідженнях? Як відбувається добір методів для їх проведення?
21. Тенденції централізації й децентралізації управління освітою в різних країнах світу.
22. Провідні напрями реформування освіти в розвинених країнах.
23. Розкрийте роль приватних закладів освіти в сучасних зарубіжних освітніх системах.
24. Яке значення мають здобутки порівняльної педагогіки для розвитку вітчизняної педагогічної теорії та практики?
25. Визначте суть та завдання дидактики, схарактеризуйте її основні категорії.
26. Розкрийте суть процесу навчання, проаналізуйте його структурні компоненти. Чому процес навчання називають двобічним?
27. Назвіть основні функції навчання? Як вони реалізуються?
28. Що таке принципи навчання? Чи існує взаємозв'язок між принципами та закономірностями навчання? Наведіть класифікацію принципів навчання.
29. Визначте суть методів навчання, їх структуру та функції. Наведіть класифікацію навчальних методів. Визначте фактори та умови оптимального вибору методів навчання.
30. Розкрийте суть, функції та види контролю. Визначте основні методи контролю за навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів освіти.
31. Як форми навчання застосовуються в сучасному закладі загальної середньої освіти? Закладі вищої освіти?
32. Що таке «технологія навчання»? Назвіть їх різновиди.
33. Що таке засоби навчання? Наведіть їх класифікацію.
34. Що таке виховання як педагогічний процес? У чому полягає його специфіка? За яких умов виховання виконує провідну роль у формуванні особистості?

35. У чому полягає мета виховання в педагогічному, загальнолюдському та національному аспектах? Визначте мету та схарактеризуйте ідеал національного виховання.
36. Які основні вимоги визначають щодо організації та здійснення процесу виховання? (принципи виховання).
37. Визначте поняття «зміст виховання».
38. У чому полягає суть методів формування свідомості особистості? Які методи виховання відносяться до цієї групи?
39. У чому значення методів організації діяльності та формування досвіду громадської поведінки здобувачів освіти? Які методи виховання відносяться до цієї групи?
40. Яка роль методів стимулювання і корекції поведінки та діяльності здобувачів освіти. Які виховні методи відносяться до цієї групи?
41. Які основні напрями виховної роботи має забезпечити педагог?
42. Назвіть сучасні форми та засоби виховання.
43. Зіставте погляди різних вчених на поняття «менеджмент», «управління», «керівництво». Доведіть правомірність оцінювання управління як науки та водночас як мистецтва.
44. У чому полягає суть та специфіка менеджменту в галузі освіти?
45. Які основні завдання виконує керівник як менеджер, педагог-менеджер?
46. Розкрийте особливості управлінської праці. Визначте основні протиріччя та проблеми управління сучасним закладом освіти.
47. Назвіть властивості суб'єкта і об'єкта управління в сучасному закладі освіти, розкрийте суть відносин між ними.
48. Визначте поняття принципів освітнього менеджменту. Наведіть їх класифікацію.
49. Поясніть, чому функції є основною категорією менеджменту.
50. Які стилі педагогічної взаємодії виокремлюють фахівці? Схарактеризуйте кожний із виділених стилів.
51. Які основні шляхи підвищення професійної компетентності педагога?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавчо-нормативні документи

1. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/463-20#Text>.
3. Закон України «Про позашкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1841-14#Text>.
4. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
5. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/5d52797ca746c359374718.pdf>.

6. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkolacompressed.pdf>.

7. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2018/01/KONTSEPTSIYA-ROZVYTKUGROMADYANSKOYI-OSVITY-V-UKRAYINI.pdf>.

8. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2022/04/15/VO.plan.2022-2032/Stratehiya.rozv.VO-23.02.22.pdf>.

Навчальні посібники, монографії, наукові статті, методичні рекомендації

9. Березюк О. С., Власенко О. М. Дидактика: теорія і практика: навч.-метод. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017.

10. Вихрущ А. В. Вихрущ В. О., Романишина Л. М. Загальні основи андрагогіки: підручник. Тернопіль: Крок, 2018.

11. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020.

12. Гелеш А. В. Державна система забезпечення якості вищої освіти: навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020.

13. Горохівська Т. М. Історія педагогіки: практичні аспекти: навч. посіб. Дрогобич: Посвіт, 2022.

14. Дистанційне навчання: виклики, результати та перспективи. Порадник. З досвіду роботи освітян міста Києва: навч.-метод. посіб. / упоряд.: Воротникова І. П., Чайковська Н. В. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2020.

15. Дистанційне та змішане навчання в школі. Путівник / упоряд. Воротникова І. П. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020.

16. Енциклопедія освіти: Акад. пед. наук України; голов. ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008.

17. Задорожна-Княгницька Л. В. Історія педагогіки: навчальний посібник для студентів ЗВО. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. URL: https://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/2111/1/np_istoria_pedagogiky.pdf.

18. Зайченко І. В. Педагогіка: підручник для студентів вищих навч. закладів. 3-є вид. Київ: Видавництво Ліра-К., 2016.

19. Ієвлев О. М. Професійно-педагогічна мобільність викладача: навч. посіб. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2020.

20. Інновації у вищій освіті: глосарій термінів і понять / укл. Артёмов І.В., Шершун А.В., П'ясецька-Устич С.В. Серія «Євроінтеграція: український вимір» Вип. 2. Ужгород: ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2015.

21. Історія зарубіжної педагогіки: конспект лекцій / упоряд.: Л. В. Маляр, М. І. Кухта. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2020. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/33216>.
22. Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах: навч. посіб. / А. А. Сбруєва, М. Ю. Рисіна, Н. Г. Осьмук; за заг. ред. проф. А. А. Сбруєвої. Суми: ВВП «Мрія», 2015.
23. Ковальчук І. В. Педагогіка: посібник. Чернівці: Рута, 2018.
24. Козловський Ю. М. Інтеграційні процеси в професійній освіті: методологія, теорія, методики: монографія. Львів: Вид-во «Львівської політехніки», 2018.
25. Козловський Ю. М. Методологія педагогічного дослідження: навч. посіб. Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2018.
26. Козловський Ю. М., Ортинський В. Л., Дольнікова Л. В. Педагогіка: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020.
27. Лозова В. І., Троцько Г. В. Теоретичні основи виховання і навчання: навч. посіб. Харків: ХНПУ, 2002.
28. Луначек В. Компетентнісний підхід як методологія професійного розвитку працівника освіти. Нова педагогічна думка. 2020. №2 (102). С. 37-45. DOI: <https://doi.org/10.37026/2520-6427-2020-102-2-37-45>.
29. Мармаза О. І. Інноваційний менеджмент. Х.: ТОВ «Планета-принт», 2016.
30. Маценко, Л. М. Теорія і методика виховання: навч. посіб. / Вид. 3-тє, доп., перероб. Київ: ЦП «Компринт», 2019. URL: http://dglb.nubip.edu.ua/bitstream/123456789/6197/1/%D0%9C%D0%B0%D1%86%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%96%20%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%B2%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf.
31. Нова українська школа: поради для вчителя / за заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017.
32. Новий освітній простір. Інформаційний посібник. URL: http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/NOP_Motivuyuchiy-prostir.pdf?f_bclid=IwARlwgpWNjVUhfE6uJH0abN7iFcWAxQAWMTnMoGjlep bBQUXX47kRw__Z8Qc.
33. Носкова М. В. Інтернет-технології в діяльності керівника загальноосвітнього навчального закладу: монографія. Львів: Вид-во «Левада», 2017.
34. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf>
35. Освіта України в умовах воєнного стану: інформаційно-аналітичний збірник. Київ, 2022.

36. Основи науково-педагогічних досліджень: навч. посіб. / І. П. Аносов, М. В. Елькін, М. М. Головкова, А. А. Коробченко. Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2015.
37. Основи ораторського мистецтва: навч. посіб. / Серeda Н. В., Квасник О. В. Харків: НТУ «ХП», 2020.
38. Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / за ред. В. Е. Луначека, Н. О. Ткачової; кол. авт. Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2024.
39. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика: монографія / [О. А. Кучерук, Н. Б. Голуб, О. М. Горошкіна, С. О. Караман та ін.]; за ред. О. А. Кучерук. Київ: КНТ, 2016.
40. Порівняльна педагогіка: конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / упоряд. Є. Л. Скворчевська. Харків: ДБТУ, 2022.
41. Робінсон, К., Ароніка, Л. Школа майбутнього. К.: Літопис, 2016.
42. Сбруєва, А. А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти : навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. URL: https://jmm.sspu.edu.ua/images/2021/kursi_vse/CompHEd_course/Comparative_Higher_Education_Handbook_2021n_49126.pdf.
43. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: підручник. Київ: Міленіум, 2006.
44. Сікорський П. І. Моделювання нових навчальних технологій у закладах вищої освіти: монографія. Львів: Сполом, 2020.
45. Сікорський П. І. Освітній менеджмент: сто порад директору школи: підручник. Львів: Сполом, 2018.
46. Сікорський П. І. Теорія і практика управління навчальним закладом: підручник. Львів: «Сполом», 2019.
47. Сучасні виклики професійної освіти: колективна монографія / Ю. М. Козловський, О. О. Стечкєвич, І. М. Козловська, О. Н. Якимович, Я. В. Ільчишин. Львів: Сполом, 2018.
48. Управління школою в час кризи: методичні рекомендації. ГО «Про.Світ», 2021.
49. Хмельницька, О. С. (2021). Педагогіка. Історія педагогіки: навчально-методичний посібник. Переяслав (Київ. обл.): Домбровська Я. М. URL: <http://ehsupir.uhsp.edu.ua/bitstream/handle/8989898989/6026/%D0%9F%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%BA%D0%B0.%20%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%BA%D0%B8.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
50. Швай Р. І. Методика викладання у загальноосвітньому навчальному закладі: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018.
51. Швай Р. І. Педагогіка творчості: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020.
52. Шевчук Г. Й. Професійна педагогіка: навч. посіб. Львів: Сполом, 2022.

53. Plavčan P., Tkachova N., Zeniakin O. S. Digitalization of university education: advantages, risks, and prospects. Theory and methods of teaching and education. 2022. № 53. P. 62–73.

ПРОЦЕДУРА ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Вступний іспит до аспірантури проводиться згідно з вимогами чинного законодавства, нормативних документів Міністерства освіти і науки України та Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Іспит проводиться за білетами. Кожен із них містить три питання з різних розділів програми.

Під час відповіді на питання білету абітурієнт має продемонструвати оволодіння їх змістом, знання нормативних документів у галузі освіти та першоджерел, теоретичного матеріалу з різних розділів педагогіки, уміння грамотно аналізувати актуальні освітні проблеми та висловлювати власну позицію щодо їх розв’язання на основі наведення переконливих аргументів. Максимальна кількість балів за виконання трьох завдань становить 200 балів. Загальна кількість балів розраховується як середньоарифметичне число отриманих балів за кожне з трьох завдань білету. Критерії оцінювання відповідей на загальнотеоретичні питання представлено в табл. 1. Вважається, що вступник склав іспит, якщо його загальна оцінка складає не менше 100 балів. У протилежному випадку абітурієнт вибуває з конкурсного відбору.

Таблиця 1

Загальні критерії оцінювання кожного з питань екзаменаційного білету

№	Критерії оцінювання	Оцінка у балах
1.	Абітурієнт продемонстрував повні й системні знання матеріалу з екзаменаційного питання, у тому числі ґрунтовні знання нормативних документів у галузі освіти та першоджерел, поінформованість щодо сучасних педагогічних концепцій, розуміння актуальних педагогічних проблем та вміння визначити шляхи їх розв’язання, здатність творчо застосовувати засвоєні знання під час вирішення типових та нетипових педагогічних ситуацій, наводити на підтвердження виправданості своїх рішень переконливі аргументи та приклади, здійснювати самостійну дослідницьку діяльність.	175 – 200
2.	Абітурієнт продемонстрував належний рівень володіння знаннями з екзаменаційного питання, здатний застосовувати засвоєні знання під час вирішення типових та нетипових педагогічних ситуацій, наводити окремі власні приклади на підтвердження правильності своїх дій, проте у відповідях допустив окремі неточності та помилки не принципового характеру.	145 – 174

3.	Абітурієнт продемонстрував достатній рівень володіння знаннями з екзаменаційного питання, проте у відповідях допустив окремі принципові неточності та несуттєві недоліки, зокрема в інтепретації змісту опрацьованих джерел та пошуку шляхів розв'язання актуальних педагогічних проблем, здатний застосовувати засвоєні знання здебільшого під час вирішення типових педагогічних ситуацій, наводити окремі власні приклади на підтвердження правильності своїх дій.	125 – 144
4.	Абітурієнт продемонстрував задовільний рівень володіння знаннями з екзаменаційного питання, проте допустив принципові помилки у відповіді, неспроможний самостійно визначати актуальні педагогічні проблеми та шляхи їх розв'язання, слабо володіє вміннями дослідницької діяльності.	100 – 124
5.	Абітурієнт не надав правильної й повної відповіді на питання білету, що засвідчує незадовільний рівень засвоєння ним програмного матеріалу та неготовність до здійснення наукового пошуку.	менше 100 балів

Голова предметної комісії

Лідія КАЙДАЛОВА

Затверджено на засіданні Приймальної комісії
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
Протокол № 2 від 20 березня 2025 року

Відповідальний секретар
Приймальної комісії

Ганна ЗУБЕНКО